

A XVII. Lengyel Filmtavaszz

A mozi a világ tükre. Ez a látszólag banális megállapítás az utóbbi időkben aktualitást nyert, az élet pedig olyan drámai forgatókönyvekkel szolgál, hogy számos film valódi eseményeket dolgoz fel. Az alkotók történelmünket is górcső alá veszik, s nem idegenkednek attól, hogy bemutassák az erőszakot, a bonyolult hatalmi mechanizmusokat és a mai kor emberének – gyakran eléggé szárnalmas – helyzetét. Formai szempontból különféle eszközökkel alkotják műveiket. Vannak tehát hagyományos, nyugodt ritmusú és újszerű, a mai nap gyors ritmusát tükröző filmek is. Ezek is, azok is érdekesek, és kölcsönösen kiegészítik egymást. Ha azonban teljes képet akarunk kapni a lengyel filmművészetről, nem feledkezhünk meg a legújabb kori történelem megfilmesített eseményeiről, szereplőiről, a filozófiai tartalmú alkotásokról és persze a komédiákról sem. Egyre határozottabban körvonalazódik a minőségi film újjászületése művészi igényű és kommersz változatában egyaránt.

A Lengyel Intézet immáron tizenhetedik alkalommal ajánlja az új lengyel filmeket. Idén különösen érdekes, az utóbbi egy év légkörét és tendenciáit jól tükröző alkotásokat

Győri helyszín:

Rómer Ház - Hrabal mozi
Győr, Teleki út 21

Vetítési időpontok:

KICSI RÓZSA /RÓŻYCZKA/

2010, 118 perc

rendező: Jan Kidawa Błoński

Vetítési időpont: 2011.05.13 20:15

MACSKÁS TERÉZ ANYA /

MATKA TERESA OD KOTÓW

2010, 95 perc

rendező: Paweł Sala

Vetítési időpont: 2011.05.13 18:00

VELENCE /WENECJA

2010, 114 perc

rendező: Jan Jakub Kolski

Vetítési időpont: 2011.05.14. 20:15

MADE IN POLAND

2010, 90 perc

rendező: Przemysław Wojcieszek

Vetítési időpont: 2011.05.14. 18:00

BÖLCSŐDAL /KOŁYSANKA/

2010, 95 perc

rendező: Juliusz Machulski

Vetítési időpont: 2011.05.15 20:15

KICSI RÓZSA /RÓZYCZKA/

2010, 118 perc

A XX. század hatvanas évei. Az ismert író beleszeret egy nála jóval fiatalabb, szép nőbe. A nagy korkülönbség ellenére feleségül veszi a leányt nem is sejtve róla, hogy kapcsolatot tart egy másik férfival is, akihez nem csupán szenvedélyes érzelmek fűzik, hanem a titkosszolgálat által megtervezett veszélyes cselszövésben is részt vesz.

http://www.youtube.com/watch?v=L_Ht7hDVW2Y

rendező: Jan Kidawa Błoński

forgatókönyvíró: Maciej Karpiński, Jan Kidawa Błoński

operatőr: Piotr Wojtowicz

zeneszerző: Michał Lorenc

díszlettervező: Joanna Białousz

producer: Włodzimierz Niderhaus, Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych

szereplők: Andrzej Seweryn, Magdalena Boczarska, Robert Więckiewicz, Grażyna Szapołowska, Jan Frycz

MACSKÁS TERÉZ ANYA /MATKA TERESA OD KOTÓW/

2010, 95 perc

Valóságos eseményen alapuló, megrázó történet két fiútestvéréről, akik brutális módon megölték anyjukat. Nyomon követjük, ahogyan egyre nő a gyűlölet és harag a látszólag mindennapi, szerény családban. A filmben az a leglényegesebb, amit nem látunk. Egy titok, amely fogva tartja a nézőt, de amelyre sosem derül fény, s így a néző egyedül marad egy sor kérdéssel, saját kétségeivel.

<http://www.youtube.com/watch?v=S5DOhQV3vwM>

rendező: Paweł Sala

forgatókönyvíró: Paweł Sala

operatőr: Mikołaj Łebkowski

zeneszerző: Marcin Krzyżanowski

díszlettervező: Katarzyna Jarnuszkiewicz

producer: Sławomir Rogowski, Zespół Filmowy Rozwój

szereplők: Ewa Skibińska, Mariusz Bonaszewski, Mateusz Kościukiewicz, Filip Garbacz

MADE IN POLAND

2010, 90 perc

A 17 éves Boguś Kowalski egy szép napon arra ébred, hogy amit a világnak üzeni akar, azt a „fuck off” fejezi ki leginkább, s ezt a homlokára tetováltja. Amikor a telefonfülkék és autók rongálása sem csökkent a dühét, különféle „tekintélyekhez” – a paphoz, a tanárához, az anyjához – fordul, ám ők sem tudják enyhíteni a fiú frusztráltságát.

<http://www.youtube.com/watch?v=icpEIDBzCw4>

rendező: Przemysław Wojcieszek
forgatókönyvíró: Przemysław Wojcieszek
operatőr: Jolanta Dylewska
zeneszerző: Jakub Kapsa
dízlettervező: Natalia Kabanow
producer: Paweł Rakowski és Rafał Widajewicz, Gruppa Rafał Widajewicz
szereplők: Piotr Wawer jr, Przemysław Bluszcz, Janusz Chabor, Eryk Lubos, Grzegorz Sowa

VELENCE /WENECJA

2010, 114 perc

A film meg nem történt utazást mesél el. Olyan történetet, amelyben a vágyakozás ereje lehetővé teszi, hogy a családi birtok előtött pincéje a Föld legromantikusabb városává változzék. A két világ határán egy fiú felnőtté válik. A „velencei” pincében, miközben odakinn a háború vihara dúl, nagy remények és szenvedélyek ébrednek.

<http://www.youtube.com/watch?v=WuDP9HIviPE>

rendező: Jan Jakub Kolski
forgatókönyvíró: Jan Jakub Kolski
operatőr: Artur Reinhart
dízlettervező: Joanna Macha
zeneszerző: Dariusz Górniok
producer: Michał Kwieciński, produkcja: Akson Studio
szereplők: Magdalena Cielecka, Agnieszka Grochowska, Grażyna Błęcka-Kolska

EGYSZERŰ TÖRTÉNET A SZERELEMRŐL /PROSTA HISTORIA O MIŁOŚCI/

2010, 80 perc

Ez a független film tipikus film a filmben. Két forgatókönyvíró, miközben vonattal a Hel félszigetre tart, egy nő és egy férfi történetét meséli nekünk. A nézők szemeláttára igyekeznek létrehozni egy film-forgatókönyvet: szerelemről szóló egyszerű történetet. Aleks és Marta beszélgetni kezd egymással... hirtelen kiderül, hogy filmforgatáson vagyunk.

<http://www.youtube.com/watch?v=1K4SmYfIT3k>

rendező: Arkadiusz Jakubik
forgatókönyvíró: Mieczysław Sobieszcański
operatőr: Mirosław Jakubik
dízlettervező: Włodzimierz Szyrle
zeneszerző: Jarosław Wójcik
producer: Wiesław Łysakowski és Arkadiusz Jakubik, Studio Filmowe Tramway

szereplők: Magdalena Popławska, Rafał Maćkowiak, Ewa Lorska, Jacek Lenartowicz, Bartłomiej Topa, Edyta Olszówka

BÖLCSŐDAL /KOŁYSANKA/

2010, 95 perc

Rejtélyes körülmények között sorra tűnnek el egy festői szépségű település lakói és vendégei. Az atmoszféra, mint a legjobb bűnügyi filmekben, jelenetről jelenetre sűrűsödik, a feszültséget pedig tovább növeli a nyomozás, amelyet egy rendőrpáros végez. A nyomok azonban megszakadnak, viszont egyre újabb és újabb ártatlan áldozatok tűnnek el... Ismerd meg a piros sportcipő titkát!

<http://www.youtube.com/watch?v=D1InXm2ia5M>

rendező: Juliusz Machulski
forgatókönyvíró: Adam Dobrzycki
operatőr: Arkadiusz Tomiak
dízlettervező: Wojciech Żogała
zeneszerző: Michał Lorenc
producer: Juliusz Machulski, produkcia: Studio Filmowe Zebra
szereplők: Robert Więckiewicz, Małgorzata Buczkowska, Janusz Chabior, Antoni Pawlicki

LENGYELORSZÁG ANIMÁLT TÖRTÉNETE /ANIMOWANA HISTORIA POLSKI/

2010, 8 perc

A sanghaji világkiállítás lengyel pavilonjának tartozékaként készült oktató-ajánló film.

<http://www.youtube.com/watch?v=2DrXgj1NwN8>

rendező: Tomek Bagiński
producer: Marcin Kobylecki, Platige Image

A Lengyel Filmtavaszzt Jan Kidawa Błoński *Kicsi rózsza /Różyczka/* című filmjével indítjuk, amelynek cselekménye 1968-ban játszódik. A történet valóságos eseményeken alapul (többek között egy lengyel íróról szól és a feleségéről, akiről évek múlva kiderül, hogy jelentéseket írt férjéről a titkosszolgálatnak, de hasonló dolgok Jeszenyinnel és Brechtrel is megtörténtek). Veszélyes érzelmi játék zajlik az író, annak szép, fiatal felesége és az asszony szeretője között. A rendező a népi Lengyelországban gyakori kettős élet kérdését feszegeti, amely valójában az összes szereplőt érinti, mindannyian „a rendszer áldozatai”. Másfelől azonban azt is látjuk, hogy egyik tisztességtelen lépés a másikat hozza maga után, s egyre mélyebbre taszítja a megingókat. A Los Angeles-i bemutatón jelenlévő Zsigmond Vilmos operatőr a film megtekintése után azt mondta róla, hogy „a múlt év legjobb külföldi filmje”.

Paweł Sala *Macskás Teréz Anya /Matka Teresa od kotów/* című alkotása, amely a színházi rendező Sala első filmje, néhány évvel korábban történt tragikus eseményeket dolgoz fel. A címben szereplő tanácstalan, fia gyűlölködésének kitett Teréz Anya mindenáron a lelki békéjét keresi – hasztalanul. Végül – valójában az elején, mivel a film cselekménye visszafelé zajlik – a két fiútestvér megöli az anyját. Az erőszaknak nem feltétlenül van konkrét oka. Létezik, csak úgy. Mint a frusztráltság, kielégítetlenség és tanácstalanság ellenszere.

Przemysław Wojcieszek először színházi változatban bemutatott *Made in Poland* c. filmje tanulmány az agresszióról. Egy lakótelepi fiú a homlokára tetoválja a „FUCK OFF” kifejezést, mindenkit gyűlöl, egy fémrúd helyettesíti számára a párbeszédet. „A dühöngés a XX. század AIDS-e” – mondja, és konok kitartással keres menedéket és tekintélyeket az anyjánál, a papnál vagy a tanáránál. Przemysław Wojcieszek filmjének erejét kétségkívül a forma adja. Jolanta Dylewska fekete–fehér, kvázi-dokumentarista felvételei, a rendkívül dinamikus, Bogus dühét felerősítő montázs és a cselekményt időről időre megszakító, a punk fanzine-ok agresszív stílusára jellemző, rövid animációs betétek.

Jan Jakub Kolski *Velence /Wenecja/* című filmjében a rendező egy gyermek szemével láttatja a háborús sorsokat. A főhős, a valóság előtt menekülve, külön ábrándvilágot teremt magának. Olyan fiú sorsával ismerkedünk meg, akinek gyermekkorát félbeszakítja a háború, mert váratlanul vidékre kell édesanyjával menekülnie. Mindez megakadályozta abban, hogy tervei szerint Velencébe utazhasson, ami felnőtté válásának jele lett volna. A film elsősorban Artur Reinhart operatőr tehetségét dicséri. A film szinte minden jelenete festői, érzéki szépséggel, különleges érzékenységgel lepi meg a nézőt.

Arkadiusz Jakubiak *Egyszerű történet a szerelemtől /Prosta historia o miłości/* című alkotását némely kritikusok példaként hozzák fel arra, hogy a moziban nem feltétlenül a szürke valóságnak vagy a múlttal történő szembenézésnek kell dominálnia ahhoz, hogy a nézők valami új és friss szellemmel találkozzanak. A címbeli történet pedig egyáltalán nem is olyan egyszerű. Két, vonaton utazó narrátor kigondol egy történetet a véletlenül találkozó két főhős szerelméről, ezt aztán filmre veszik, s hogy a dolog tovább bonyolódjék, a főhősöket alakító szereplők egymásba szeretnek.

Juliusz Machulski (*Szexmisszió, Vabank*) ezúttal a lengyel moziban ritka műfajhoz nyúlt, és bemutatta a lengyel „Addams családot” a véres *Bölcsődalban /Kohysanka/*. Az ideiglenesen egy mazóviai faluban lakó vámpírcsalád története intelligens stílusparódia. Rejtélyes körülmények között sorra tűnnek el a festői szépségű település lakói és vendégei. Az atmoszféra, mint a legjobb bűnügyi filmekben, jelenetről jelenetre sűrűsödik, a feszültséget pedig tovább növeli a nyomozás, amelyet egy rendőrpáros végez. A nyomok azonban megszakadnak, viszont egyre újabb és újabb ártatlan áldozatok tűnnek el nyomtalanul.

Minden előadás mellé levetítünk egy Oscar-díjra jelölt (2003), kivételes filmet, Tomek Bagiński *Lengyelország animált története /Anonimowana historia Polski/* című alkotását, amely 2010-ben elnyerte a legjobb vizualizációért járó Animago-díjat, és nagy tetszést keltett a múlt évi sanghaji vilákiállításán. Valójában sajátos impresszióval van dolgunk, amely egyúttal, alig 8 percben, nagy kifejezőerővel bemutatja Lengyelország történetét.